

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. VII. Cognatio legalis impediens, ac dirimens Matrimonium, provenit ex perfecta adoptione, seu arrogatione; fortè etiam ex imperfecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

372.
Ignorantia
excusat à
pariali cog-
natione.

Non mirum, inquam, si ignorantia excuset à cognatione, intellige partiali, id est, ab aliquo effectu, ut sic loquar, cognationis, puta privatione usus Matrimonij jam contracti; quia hoc durissimum esset. Interim cur non maneat obligatio instruendi; & casu quo prius Matrimonium foret invalidum, aut per Deum dissolveretur, cur Matrimonium de novo post contractum non esset irritum? Tu cogita.

Plura hic pertractanda essent, nimirum de numero Patrinoꝝ, susceptione per procuratorem & similia, nisi alibi sufficiuntur discussa & examinata forent, nempe Parte 1. hujus operis Disp. 2. Sect. 6. Conclus. 3. & sequentibus, item disp. 3. Sect. 3. Conclus. 6. Videantur ibi dicta, ne ea repetendo, sine aliquo fructu opus nimium exerceat. Progrediar itaque ad cognationem legalem, pro qua instituitur.

CONCLUSIO VII.

Cognatio Legalis impediens, ac dirimens Matrimonium, provenit ex perfecta adoptione, seu arrogatione; forte etiam ex imperfecta.

373.
Sententia
Scoti de cog-
natione le-
gali.

DE cognatione legali sequentia verba lego apud Doctorem Subtilem 4. Dist. 42. q. un. n. 3. iuxta quod notandum, quod cognatio legalis impedit etiam Matrimonium, de qua habetur extra de cognatione legali capite unico: Si qua per adoptionem foror mihi esse coeperit, quamdiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiae consistere non possunt. Et Glossa super illo capite dicit, quod illud verum est, sive cognatio legalis sit per arrogationem, sive per adoptionem. Dicimus autem arrogari illum, qui sui juris est, & per arrogationem transit in nostram potestatem: & sit arrogatio auctoritate Principis; adoptio fit per quemlibet Magistratum: nec adoptatus transit in potestatem adoptantis, sed remanet in potestate sui patris: & tam adoptati, quam arrogati, dicuntur filij adoptivi, & inter fratres adoptivos & naturales impeditur Matrimonium, quamdiu durat adoptio. Ita Scotus.

374.
Videtur te-
nere, ex im-
perfecta ad-
optione oriri
cognatio-
nem, ex Hi-
guo.

Ubi videtur approbare opinionem Glossæ, cum eam non improbet, neque oppositæ opinionis expressè meminerit. Undè Hiquæus in suo Commentario ad hunc locum n. 7. ait: Scotum cum citata Glossa tenere; etiam ex imperfecta adoptione oriri impedimentum cognationis legalis; quod iudicè probabile est, imò magis commune, ut videre poteris apud Sanchezum lib. 7. disp. 63. n. 8.

Sed antequam eam opinionem probo vel improbo, placet paulò diffusius explicare naturam adoptionis, ejusque divisionem in perfectam & imperfectam: quippe cognatio legalis est quasi effectus aliquis adoptionis, ex eaque oritur; sicut affinitas ex copula.

Igitur lib. 1. ff. tit. 7. definitur adoptio: *Le-*
Bosco de Matrim. Pars II.

gis actio, quæ, qui mihi filiusfamilias non est, ad vicem filiusfamilias redigitur. Ex qua definitione patet, adoptionem jure civili esse institutam, ad instar generationis cujusdam naturalis, ut sicuti per generationem naturalem, qui mihi filiusfamilias non est, incipit esse verus seu naturalis filiusfamilias, ita per adoptionem, qui mihi filiusfamilias non est, incipiat esse filius adoptivus; sive ad instar, seu ad vicem filiusfamilias naturalis.

Nam, ut dicit Jurisconsultus dict. tit. de Adoptionibus; l. 1. Filiosfamilias non solum natura, verum & Adoptiones faciunt. Quod adoptionis nomen est quidem generale, in duas autem species dividitur: quarum altera adoptio similiter dicitur, altera adrogatio. Adoptantur filiusfamilias; adrogantur, qui sui juris sunt.

Ubi Glossa in expositione casus: Filiumfamilias (inquit) fieri dupliciter contingit: naturali scilicet & adoptione. Porro adoptionis due sunt species: harum altera adoptio, altera adrogatio dicitur. Adoptantur imperio Magistratus, qui in patris naturalis potestate sunt: adrogantur, qui sui juris sunt, idq. Principis auctoritate, quorum etiam liberi in adrogantis potestatem transeunt. Tam spadones, & si generare non possint, adoptare tamen possunt, quod castratis non est permissum.

Hinc Gajus lib. 1. Instit. (& refertur l. 2. eod.) Generalis adoptio duobus modis fit: aut Principis auctoritate, aut Magistratus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos, qui sui juris sunt: que species adoptionis dicitur adrogatio; Nam & is, qui adoptat, rogatur, id est, interrogatur, an velit eum, quem adopturus sit, justum sibi filium esse: & is, qui adoptatur, rogatur, an id fieri patiat. Imperio Magistratus adoptamus eos, qui in potestate parentis sunt: sive primum gradum liberorum obtineant, qualis est filius, filia: sive inferiorum, qualis est nepos, neptis, pronepos, proneptis.

Illud utriusq. adoptionis commune est, quod & hi, qui generare non possunt, quales sunt spadones, adoptare possunt. Hoc verò proprium est ejus adoptionis, que per Principem fit, quod is, qui liberorum in potestate habet, si se adrogandum dederit, non solum ipse potestati adrogatoris subicitur: sed & liberi ejus in ejusdem sunt potestate tamquam nepotes.

Hæc latius volui referre ex jure civili, quia in aliquo puncto videntur dissentire Theologi, quamvis, re benè consideratâ, non dissentiant. Ecce verba Doctoris Seraphici, quibus perstringit totum hoc impedimentum cognationis legalis, 4. dist. 42. a. 2. Primo sciendum, quod cognatio legalis ita describitur: Cognatio legalis est proximitas proveniens ex adoptione. Oritur autem triplex proximitas ex adoptione. Vna est quasi descendentiæ, qua attenditur inter adoptantem & filiam vel neptem adoptatam. Alia est quasi a latere, scilicet illa, que est inter filium naturalem, & filiam adoptivam, Tertia verò est quasi quadam affinitas inter adoptatum & uxorem adoptantis, vel adoptantem & uxorem adoptati. Hæc sunt species de quibus parùm dicitur in jure Canonum; Multùm verò in jure civili, ut infra videbimus.

Secundo (prosequitur D. Bonaventura) in-

Quid sit
adoptio.
Est institum à
jure civili.

376.
Dividitur
in duas spe-
cies.

Filiusfami-
lias duobus
modis fit.

377.
Generalis
adoptio duobus
modis
fit. ex l. 2.
ff. de Adopt.

Quid utri-
que adoptio-
ni sit com-
mune, &
quid pro-
prium.

378.
Doctrina
D. Bonav.
de hoc impedi-
mento.

*Quia sit
adoptare.*

telligendum est, quod ista cognatio, sicut patet per rationem suam, contrahitur per actum adoptandi. Adoptare autem, est extraneam personam in filium, vel filiam, vel nepotem, vel deinceps legitime assumere.

379.

*Qua in hic
extranea
persona, &
qua legitima
assumptio.*

Rogas : quæ sit extranea persona ? Respondet : quæ non est in potestate adoptantis, sive sit consanguinea, sive non. Legitima autem assumptio dicitur, quæ fit secundum formam legis. Hinc idem Doctor : Legitima, inquit, assumptio dicitur ; quia non omnis persona potest omnem adoptare. Nam adoptare non potest mulier, nisi ex rescripto Principis sibi concedatur in solatium filiorum. Iste enim actus est proprie virorum. Inst. de Adopt. ibi : *Fœmina quoque adoptare non possunt, quia nec naturales liberos in sua potestate habent, sed ex indulgentia Principis, ad solatium liberorum amissorum adoptare possunt.* At hæc ratio non probat, nisi fœminam non posse adrogare. Quare l. 5. Cod. de Adopt. sic scriptum reperio : *Mulierem quidem, quæ nec suos filios habet in potestate, adrogare non posse certum est &c.*

380.

*Qui possunt
adoptare.*

Sed pergamus in S. Bonavent. Item, inquit, non omnium (est adoptare) quia adoptare non potest minor 20. annis, nisi forte justa causa interveniat. Ille vero potest adoptare, qui paterfamilias est, & sui juris, & potest generare ; nam spado vel frigidus non potest adoptare. Quilibet autem potest adoptari, sive masculus sit sive fœmina, dummodo sit minoris ætatis patre adoptivo. (Inst. de Adopt. §. 5. Minorem natu majorem non posse adoptare placet. Adoptio enim naturam imitatur, & pro monstro est, ut major sit filius quam pater.)

*Quis dica-
tur arrogatus.*

Vnde sive sit minor sive major, sive habeat patrem sive non, adoptari potest, differenter tamen. Qui enim sui juris est, dicitur arrogatus, & transit in potestatem arrogantis ; qui autem est in potestate patris, non transit in potestatem adoptantis, & dicitur simpliciter adoptari. Primum debet fieri auctoritate Principis, secundum imperio Magistratus. Alia etiam differentia est, quia adoptans filio arrogato tenetur relinquere quartam partem bonorum, filio adoptivo nihil, si non vult.

*Intellige per
testamentum.*

Intellige per testamentum, nam ob intestato etiam adoptivus est hæres necessarius. Inst. de Adopt. §. Sed hodie. in fine : *Licet ab intestato jura successionis ei à nobis tributa sint.*

381.

*Conditioes
requisite in
adoptante,
ex Sanchez.
Prima.*

Porro quæ hic Doctor Seraphicus tradit, eadem propè lego apud Sanchez sup. Disp. 63. n. 3. Multæ, inquit ille, conditiones desiderantur, ut alicui integrum sit alium adoptare. Prima, ut adoptans sit sui juris, & major 25. annis. Ratio est ; quia si non sit sui juris, & major 25. annis, bona sua administrare nequit.

Secunda.

Secunda est, ut sit vir, nam fœminæ adoptare nequeunt, nisi ex privilegio Principis ; Cum nec filios carnales habeant in potestate.

382.

Tertia.

Tertia, ut possit generare, vel si non possit, id non sit ex defectu naturali, sed ex casu accidentario. Quare frigidi adoptare non possunt, eo quod sunt naturaliter impotentes, l. 2. ff. de A-

dopt. Et ratio est quia adoptio instituta est ad supplendum liberorum defectum ; & ideo illis solis conceditur, qui naturaliter generare possunt. At gladio castrati adoptare possunt : quia sunt impotentes ex accidenti.

Quarta, ut ita excedat ætate adoptatum, ut possit esse ejus pater naturalis ; imò decem & octo annis debet eum excedere. Arrogare vero nequit, qui quadraginta annos non nactus est. Hæc omnia habentur Inst. de Adopt. & tradit latè Sylvester verbo, *Adoptio*, q. 5.

Hinc fit Sacerdotem posse adeptare. Quia naturaliter non est impotens ad generationem. Sic Hostiensis. c. un. n. 4. de Cognat. legal. & ibi Abbas n. 4. Sylvester verb. *Adoptio*, q. 5.

Potest autem adoptari quilibet, sive masculus sive fœmina, dummodo sit præsens ; quippè absens nec adoptare, nec adoptari potest, etiam per procuratorem, l. 24. ff. de Adopt. Neque absens neque dissentiens adrogari potest. Et l. 25. eod. Neque adoptare, neque adrogare quis absens, nec per alium ejusmodi solemniter peragere potest. Hucusque Sanchez.

Sed indiget aliquâ explicatione tertia conditio : Videtur enim contrarium statui l. 2. ff. de Adopt. sup. allegatâ, uti etiam Inst. eod. ubi generaliter decernitur, eos, qui generare non possunt (quales sunt spadones) adoptare posse ; castratos autem non posse. Hæc sunt verba juris §. 10. Sed & illud utriusque adoptionis commune est, quod & ij, qui generare non possunt (quales sunt spadones) adoptare possunt ; castrati autem non possunt. Nunquid aliud jus civile statuit, aliud D. Bonaventura, Sanchez, & alij Theologi clamant ? Minime. Sed intellectis terminis seu vocibus, plusquam meridianum erit, optimè eos convenire.

Et quidem in rigore grammaticali, ly *Spado*, idem significat, quod à natura castratus, quem constat naturaliter impotentem esse, idque in perpetuum, ad generandum, atque adeo non posse adoptare ; perinde de hujusmodi spadonibus nequeunt prædicta jura intelligi ; debet autem de iis intelligi D. Bonaventura, quando supra dicit : *spado vel frigidus non potest adoptare*, id est, naturaliter & in perpetuum impotens generare.

Porro in jure, l. 128. ff. de verb. signif. *Quid imspadonum generalis appellatio est. Quo nomine tam hi, qui naturâ spadones sunt, item iblibia, thlasia, sed & si quod aliud genus est, continetur.* Ergo etiam continentur castrati sive à natura, sive gladio. Et ita generaliter hoc nomen nequit intelligi Inst. de Adopt. §. 10. superius allegato ; nam distinguit expressè inter spadones, & castratos.

Quid ergo, inquis, intelligit per spadones, & quid per castratos. Respondet Zoëtus in suo Commentario ad hunc locum : *Adoptare licet homini sui juris, non impedito aut naturâ, quam adoptio imitatur, aut lege. Naturâ impeditur minor natu adoptare majorem ; quia pro monstro*

Quarta.

383.

*Quilibet
potest adop-
tari dum-
modo sit
præseni.*

*Tertia con-
ditio videt-
ur opposita*

*l. 2. ff. de
Adopt. &
Lustin. eod.
§. 10.*

384.

*Quid sig-
nificet ly
Spado, in
rigore gram-
maticali.*

*Quid im-
potes in ju-
re.*

385.

*Quid sig-
nificet in
§. 10. In-
stit. de A-
dopt. ex Zoë-
to.*

est

esset, filium patre esse majorem, ut habet hic textus §. 5.

Ubi præterea opus est, ut adoptans sit plena pubertate, id est, 18. annis major, eò quòd, licet ante quis generare possit, rariùs tamen id contingat; leges autem accommodentur iis, quæ sunt frequentiora, l. 3. & 4. ff. de Legib. Impedit & eos natura, qui generare non possunt, quibus scilicet generandi facultas est adempta in perpetuum, cujus generis sunt castrati, §. Sed & illud, eod.

Dico: *perpetuum*: nam quibus tantum est temporale vitium, non impediuntur, ut spadones, quatenus nomen *Spadonis*, propriè ac specialiter sumitur pro ijs, qui valetudine aliquâ impediti, aut vitio corporali, liberis operam dare nequeunt, ex contortione meatuum, per quos semina ferri nequeunt, ut docent Medici. Quod vitium cum possit purgari, & redire generandi vis, non debent tales ab adrogandi licentia secludi. Hæc ille.

Itaque jura, quæ spadonibus concedunt potestatem adrogandi, intelligunt eos (secundum hunc Auctorem) qui temporali laborant impotentia generandi, unde & Gloss. d. l. 2. ff. de Adopt. Spadonibus, de quibus ibi est sermo, etiam potestatem Matrimonium contrahendi tribuit: *Spadones*, inquit, *possunt adoptare, Matrimonium contrahere, substituere posthumo, non autem castrati*. Id est, naturaliter frigidi, juxta Hostiensem de Cognat. legal. ibi: *Necessè, inquit, est, quod is, qui adoptat, sit pater familias, id est, sui juris, & talis qui generare possit; sed & qui non potest generare, adoptabit, dummodo tamen non naturaliter impediatur, sed per accidens. Castratus ergò, id est naturaliter frigidus, scilicet castè natus, non adoptabit. Spado autem, id est, qui cum gladio seu spata amisit fratres, adoptare potest. Hæc ille.*

Ex quibus omnibus patet, Theologos & Iurisperitos, quantum ad hoc punctum, optime inter se convenire, quamvis primâ facie possent alicui videri dissentire. Atque hæc nobis, quæ Iurisperitorum sunt propria, rudi minervâ insinuasse sufficiat. Plura, qui desiderat, ipsos adeat & inveniet.

Nos progredimur ad ea, quæ Theologis magis propria sunt, inquirimus, inquam, an quælibet cognatio legalis sit impedimentum dirimens Matrimonium post contractum, & per consequens impediens Matrimonium contrahendum; atque adeò dissolvens sponsalia, ut supra dictum est de cognatione spirituali. Non quæro, utrum dissolvat Matrimonium antè contractum, quia negativa pars est extrâ quæstionem, an autem impediatur petitionem debiti, dicam inferius.

Nunc autem ad principale quæstionem dico cum alijs Theologis communiter: quælibet vetera cognatio legalis, proveniens ex arrogatione impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit post contractum, quæ est prima pars nostræ Conclusionis.

Est autem triplex ejus species, ut supra ^{388.} audivimus ex D. Bonaventura. Prima est ^{Prima ejus species ex §. 2. Instit. de Nupt.} linea recta inter adoptantem & adoptatum ac adoptati descendentes. Hæc habetur Instit. de Nuptijs §. 2. ubi lego sequentia verba: *Ergò non omnes nobis uxores ducere licet: nam à quarundam nuptijs abstinendum est; inter eas enim personas, quæ parentum, liberorumve locum inter se obtinent, contrahi nuptia non possunt: veluti inter patrem & filiam, vel avum & nepotem, vel matrem & filium, vel aviam & nepotem, & usque in infinitum. Et si tales persona inter se coierint, nefarias atque incestas nuptias contraxisse dicuntur. Et hæc adeò vera sunt, ut quamvis per adoptionem parentum, liberorumve loco sibi esse coeperint, non possint inter se Matrimonio jungi: in tantum, ut etiam dissolutâ adoptione, idem juris maneat. Itaque eam, quæ tibi per adoptionem filia vel neptis esse coeperit, non poteris uxorem ducere, quamvis eam emancipaveris.*

Idemque statuitur l. 55. ff. de Ritu nupt. ^{Et l. 55. ff. de Ritu nupt.} *Quin etiam nefas existimatur, eam quoque uxorem ducere, quæ per adoptionem filia neptisque esse coeperit, in tantum, ut etsi per emancipationem adoptio dissoluta sit, idem juris maneat.*

Eodem modo loquitur jus Civile de secunda specie, quæ est lateralis, seu in linea transversa inter adoptatum & filios carnales adoptantis, quantum ad Matrimonium, quod contraheretur stante adoptione, secus adoptione solutâ. ^{389.}

Habetur Instit. de Nuptijs §. 3. sequentis tenoris; *Inter eas quoque personas, quæ ex transverso gradu cognationis junguntur, est quædam similis observatio, sed non tanta. Sanè enim inter fratrem, sororemque, nuptia prohibita sunt, sive ab eodem patre, eademque matre nati fuerint, sive ex altero eorum. Sed si qua per adoptionem soror tibi esse coeperit, quamdiu quidem durat adoptio, sanè inter te & eam nuptia consistere non possunt; cum verò per emancipationem adoptio sit dissoluta, poteris eam uxorem ducere. Sed & si tu emancipatus fueris, nihil est impedimento nuptijs.*

Item l. 17. ff. de Ritu Nupt. ^{390.} *Per adoptionem quæ sita fraternitas, eoque impedit nuptias, donec manet adoptio, ideò, eam, quam pater meus adoptavit & emancipavit, poteris uxorem ducere, æquè & si me emancipato, illam in potestatem retinuerit, poterimus jungi Matrimonio. Itaque volenti generum adoptare, suadetur, ut filiam emanciparet. Similiter suadetur ei, qui nurum velit adoptare, ut emancipet filiam. Amitam quoque & materteram, item magnam quoque amitam, & materteram magnam, prohibemur uxorem ducere, quamvis magna amita & matertera quarto gradu sint. Vtique autem amitam, & amitam magnam prohibemur uxorem ducere, etsi per adoptionem nobis conjunctæ sint.*

Sed & tertiam speciem, quæ est per modum cuiusdam legalis affinitatis, ad similitudinem affinitatis naturalis, quæ est inter adoptantem & uxorem adoptati, & e contra inter adoptatum & uxorem adoptantis, expressam habemus l. 14. ^{Item l. 17. ff. de Rit. Nupt.} ^{Tertia species expressè dicitur eod. tit. l. 14.}

386. Significat eum, qui temporali laborat impotentia.

Quis sit castratus juxta Hostiensem.

387. An quælibet cognatio legalis sit impedimentum dirimens.

Cognatio proveniens ex arrogatione dirimit.

ead. tit. hisce verbis: Adoptivus filius, si emancipetur, eam, quæ patris adoptivi uxor fuit, ducere non potest, quia nocere locum habet. Item, si quis filium adoptaverit, uxorem ejusdem, quæ nurus loco est, nequidem post emancipationem filij ducere poterit, quia aliquando nurus ei fuit.

391.
Prima species dirimitur de 2. & 3. aliqui dubitant. Ratio dubitandi de 2.

Cæterum has omnes & singulas species dirimere Matrimonium post contractum, non omnibus Iurisperitis placet; consentiunt equidem omnes, primam speciem habere hunc effectum; dubitant autem quidam de secunda & tertia specie. De secunda quidem, quod frustra esset separatio inter eos fratres, naturalem scilicet filium patris adoptantis, & filium adoptivum; cum statim possint Matrimonio copulari, soluta adoptione per emancipationem, vel alio modo, ut latius infra dicitur.

392.
Respondet Sanchez.

sup. n. 23. non esse frustra id impedimentum, quia perpetuo dirimit ante emancipationem; & quamvis hæc facta, possit denuo Matrimonium iniri: at antea initum est perpetuo irritum, nisi postea ratificetur. Hæc ille.

Adde ego: impedimentum raptus non esse frustra, tamen statim possint Matrimonio copulari per separationem raptæ à rapto, & constitutionem ejus in loco tuto & libero. Sed & minor ætas dirimit Matrimonium pro eo tempore, quo durat.

393.
Alter ratio dubitandi ex c. 1. 30. 1. 3.

Altera ratio dubitandi sumitur ex cap. 1. 30. q. 3. (quod est Nicol. Papæ ad Consulta Bulgar. c. 2.) ibi: *Est inter fratres & filios spirituales gratia & sancta communio, quæ non est dicenda consanguinitas, sed potius habenda spiritualis proximitas. Unde inter eos non arbitramur posse fieri quolibet legale conjugium, quandoquidem nec inter eos, qui naturæ, & eos qui adoptione filij, veneranda Romana leges Matrimonia contrahi permittant. Igitur inferunt Adversarij, Canones permittunt talia Matrimonia; arg. cap. 5. de Præsumpt. ibi: Duo quippe ei illata fuerant, unum negavit, alterum tacendo concessit.*

394.
Explicatur d. cap. ex Sanchez.

Respondet Sanchez supra; non dicere textum, Secundum leges, quasi contrarium sit secundum Canones; sed ad denotandum, impedimentum hoc fuisse legibus inductum, quas ibi approbat, vocans eas venerandas. Ita hic Auctor. Sinè quæ utique approbatione non valerent; quandoquidem sola Ecclesia hodie statuat pro fidelibus impedimenta dirimentia.

Colligo hunc intellectum ex illis, quæ ibidem subdit Pontifex: *Si ergo inter eos non contrahitur Matrimonium, quos adoptio jungit, quanto potius à carnali oportet inter se contubernio cessare, quos per valesse sacramentum regeneratio sancti Spiritus vincit? Longè igitur congruentius filius patris mei, vel frater meus appellatur is, quem gratia divina potius, quam quem humana voluntas, ut filius patris mei, vel frater meus esset, elegit, prudentiusq. ab alterna corporis commissione fecerimur.*

Ubi Nicolaus videtur supponere adoptionem dirimere, à minori argumentatur ad majus, ostendens potiorum esse rationem constituendi impedimentum cognationis spiritualis, quam adoptionis.

Notat autem Gloss. hic verb. *Quandoquidem*, non esse bonam hanc rationem: quia leges prohibent, etiam Canones: *Quandoquidem enim* (inquit) *leges prohibent Matrimonium, nec tamen Canones, ut inter tutorem & pupillam, & inter Senatorem & libertam, ff. de Sponsal. l. Tutor. Et leges prohibent Acolythos uxores ducere: non tamen Canones, 15. q. 4. §. Cum autem.*

Sed nunquid Pontifex in d. textu sic argumentatur? Minime; sed, sicut dixi, ex eo, quod leges prohibeant Matrimonium inter filios adoptivos, utique justè ac rationabiliter; imò rationabilius prohibuisse Matrimonium inter filios seu fratres spirituales.

Et simili modo argumentatur Zacharias Papa cap. 2. ead. causâ & q. dicens: *Cum ergo à propria consanguinitate jubemur abstinere, multo magis à spirituali nostri patris filia, omni excusatione aut argumento seposito, sub nimia restrictione nos cavere convenit &c.* Et tamen hodie licet Matrimonium cum filia spirituali nostri patris, tamen sit & maneat prohibitum cum filia carnali, vel adoptiva, quousque manet adoptio, ut ibidem dicitur cap. 6. *Per adoptionem quæstia fraternitas, eousque impedit nuptias, donec manet adoptio &c.* ut sup. l. 17. ff. de Ritu nupt.

Ubi manifestè approbatur à jure Canonico secunda species. Prout etiam cap. un. extra de Cognat. leg. *si qua per adoptionem mihi soror esse cæperit, quamdiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiæ consistere non possunt.* Ita Nicolaus ad Consulta. Bulgar.

Consistere, inquam, non possunt; quibus utique verbis Pontifex satis significat, maxime accedente communi interpretatione Ecclesiæ, & consuetudine ab omnibus recepta, nuptias ejusmodi non solum illicitas, sed etiam irritas esse seu dissolvendas, alioquin consistere possent seu permanere, ut patet, estò illicite fuissent celebratæ. Sic enim constituunt seu permanent nuptiæ celebratæ illicite cum voto simplici castitatis.

Sed ubi, interrogat aliquis, Ecclesia approbat primam & tertiam speciem? Respondet Sanchez sup. n. 17. Prima species approbatur in cap. *Ita diligere*, sive cap. 1. 30. q. 3. quod est Nicolai Papæ, ut supra vidimus. Quamvis autem (inquit Sanchez) tertia species affinitatis legalis non reperitur expressè approbata in jure Canonico: at cum rubrica juris canonici sit generalis, nimirum, *de cognatione legali*, & sit eadem ratio de hac specie, dicendum est, censeri subinde approbatam illam, sicut & reliquas. Adde consuetudine Ecclesiasticâ omnes tres illas species receptas esse, Pontificibus id scientibus, Hæc ille.

Sed, meo judicio, neque prima species expressè approbata in jure Canonico reperitur. Si quidem d. cap. 1. quod adducit Sanchez, manifestè loquitur de secunda specie. Inspicite Glossam in expositione casus. *Hæc capit, inquit, dividitur in tres partes. In prima dicitur, quod ita debemus diligere patrem spirituales, sicut carnalem.*

395.
Quandoque leges prohibent Matr. & non Canones.

396.
In d. cap. Papa argumentatur ab adoptione ad cognationem spirituales.

397.
Secunda species approbatur cap. un. de Cogn. Leg.

Vbi approbatur 1. & 3. species Sanchez.

398.
An prima species approbatur cap. 1. 30. q. 3.

In secunda parte dicitur, quod filij carnales non possunt contrahere cum filijs spiritualibus, cum sint fratres ad invicem. Nam cum filius adoptivus non possit contrahere cum filia naturali, quos adoptio fecit fratres, multo minus contrahere poterunt, quos divina gratia fratres conjunxit. In tertia parte dicitur, quod magis teneor diligere fratrem, vel sororem spiritua-lem, quam carnalem, & potius debet spiritualis frater appellari frater, quam carnalis. Haec tunc Glossa.

Porrò hanc expositionem legitimam esse, & conformem textui, facile quilibet cognoscat, qui voluerit dispicere verba textus supra recitata. Interim cum sit major connexio inter patrem adoptivum & filium adoptivum, quam inter filium naturalem & filium adoptivum, qui expressè approbat impedimentum cognationis legalis in linea transversa, majori jure censetur approbare idem impedimentum in linea recta; cum sit major ratio, hoc statuendi vel approbandi, quam illud.

Sed, amabo, quæ illa ratio? Convenientissime statutum est (inquit Sanchez sup. n. 16.) ut cognatio legalis dirimat subsequens Matrimonium. Quia ex ea oritur quædam reverentia debita inter sic cognatos & amicitia. Ut ergò ea reverentia servetur & dilatetur amplius amicitia, Matrimonio cum extraneis inito, cautum est, ut inter sic cognatos nequeat Matrimonium consistere. Addit cum D. Tho. 4. dist. 42. q. 2. a. 2. in corp. id quoque effectum esse, quia sic cognati debent habitare in eadem domo: oriretur autem maximum fornicandi periculum, Matrimonio non interdicto inter eos. Hæc ille.

Placeat etiam audire Doct. Seraphicum ead. dist. a. 2. in corp. Dicendum, quod cognatio legalis impedit Matrimonium. Et ratio hujus est statutum Ecclesia, qua legem confirmat & approbat. Si autem queritur, quare Ecclesia statuit? Dicit potest, quod ratione honestatis, quoniam isti affectus, scilicet paternus & maritalis circa eandem personam, sunt incompossibiles salva honestate; & quoniam talis cognatio ad effectum consanguinitatis perducit, si quis contraheret, jam in hoc honestati derogaret; & qui affuisset contrahere cum filia adoptiva, aut parum aut nihil cum naturali timeret contrahere, cum illam assumpserit ad pertractandam ut filiam naturalem: & sic patet, quare debeat impedire. Ita D. Bonav.

Cui si objicias: talis cognatio legalis nullo bono Matrimonij repugnat: sed omne, quod præstat impedimentum Matrimonio, ratione alicujus boni impedimentum præstat, ergò &c. Respondet: Quod impeditur bonum naturalis honestatis, propter quod conservandum principaliter est institutum Matrimonium.

Porrò, quod ex adoptione oriatur aliquod vinculum speciale, ita probat idem Doctor sup. q. 1. in corp. Hoc vinculum transumptum est, & habet originem a cognatione carnali, sicut & cognatio spiritualis. Patris enim carnalis est filium generare, & filium educare: quoniam igitur per Sacramentum regenerationis est spiritualis generatio; hinc est, quod contrahitur spiritualis cognatio. Rursus quoniam in adoptione fit assumptio alicujus ad actum paternum, qui est fovere, educare, possessionem dimit-

tere; hinc est, quod ibi est affectus paternus & officium, & per hoc aliquod vinculum. Hoc autem a legibus statutum est, in solatium filiorum, quod est maximum inter cetera ipsis conjugatis, & sic patet quomodo cognatio legalis sit vinculum.

Vinculum, inquam, quod ex statuto Ecclesiæ impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit post contractum, proveniens utique ex adoptione perfecta, id est, arrogatione, juxta communem sententiam. Quinimò, secundum multos DD. tam Theologos, quam Jurisperitos, etiam ex adoptione imperfecta, ut videre poteris apud Sanchez sup. n. 8. qui pro ea sententia, quam vocat satis probabilem, citat Scotum supra; & quia Scoti discipulus sum, & ejus doctrinam propugno; hinc in Conclusionem dixi: Fortè etiam ex imperfecta. Quàmvis enim ipse, ut supra notavi, solum referat sententiam Glossæ; cum tamen eam non reprobet, sicut solet in his, quæ sibi displicent, implicite videtur ei subscribere.

Nec immeritò, cum, etiam juxta Adversarios, sit valde probabilis, ut statim dixi. Probatur autem primò: quia omnes textus hæcenus producti, in quibus hoc impedimentum cognationis legalis statuitur, de adoptione indistinctè loquuntur; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debemus, nisi ratio evidens cogat.

Secundò: quia licet sic imperfectè adoptatus, non transeat in adoptantis potestatem; acquiruntur tamen ei quædam jura ex adoptione, quæ per emancipationem dissolvuntur, l. penult. §. penult. Cod. de Adopt.

Hæc fundamenta vocat Sanchez sup. n. 9. (ubi adhæret contrariæ sententiæ, tamquam probabiliori) levissima, ut, inquit, ex eorum solutione constabit n. 11.

Rogas: ecquæ illa solutio? Ad primum dic, quàmvis textus non distinguant: at rationes adductæ cogunt eâ distinctione uti. Ad secundum dic; ea jura, quæ per adoptionem imperfectam acquiruntur, non esse causam irritationis Matrimonij, & ita nil conferre. Ita Sanchez.

Solutio profectò levissima. Nam in primis hoc queritur; an jura, quæ acquiruntur per adoptionem imperfectam, non sint causa irritationis Matrimonij; ac proinde probatum oportuit, non suppositum; vel si Sanchez probavit asserendo, ego negando reprobavi.

Sed & positivè probo esse causam: quippè unum ex his juribus est, quod adoptatus succedere possit adoptanti ut hæres ab intestato, ut supra ostendi, instar filij naturalis, ex quo oritur quædam conjunctio inter illos similis naturali, atque ex ea conjunctio oritur quædam reverentia debita inter sic conjunctos & amicitia. Hæc autem reverentia, ut supra vidimus ex Sanchio, est prima causa, propter quam Ecclesia irritavit Matrimonium.

Dices; hæc non est sola ratio, sed insuper periculum maximum fornicationis. Cognatio hæc (inquit Sanchez sup. n. 9.) introducta est à ju-

401.
An hoc impedimentum oriatur etiam ex imperfecta ad-
optione.

Sanchez.
Scotus.

402.
Sententia affirmans probatur.

Secundò

Solutio Sanchez.

403.
Impugnatur.

Secundò

404.
Primum fundamentum opposi-

Videtur quod sic, saltem implicite.

399.
Qua sit ratio hujus impedimenti, ex Sanchez.

Item ex D. Tho.

Et Doct. Seraph.

400.
Objectio.

Solvitur.

Probat ex D. Bonav. quod ex adoptione oriatur vinculum speciale

re sententia, re positivo ad impediendam fornicationem, quæ ex Sanchez. facile esse potest inter personas in eadem domo commorantes. Sed per adoptionem imperfectam non traducitur adoptatus in domum, nec in adoptantis potestatem: ergo ea non obstat Matrimonio. Ita Sanchez. Estque primum fundamentum suæ sententiæ.

Destruatur. Sed facilem habet solutionem. In primis ex nullo jure sive Civili sive Canonico constat, hoc impedimentum inductum fuisse ad impediendam fornicationem. Deinde, hæc non fuit sola ratio, etiam secundum Sanchez; & quamvis Doct. Angel. non aliam adducat, equidem nullo verbo indicat, solam adoptionem perfectam dirimere Matrimonium.

405. Distinguit equidem inter adoptionem perfectam & imperfectam sup. a. 1. ad primum: Dicendum, quod filiatio adoptionis est quadam imitatio filiationis naturalis, & ideo duplex est adoptionis species. Una, quæ perfecte imitatur naturalem filiationem, & hæc vocatur adrogatio, per quam reducit adoptatus in potestatem adoptantis, & sic adoptatus succedit patri adoptanti ex intestato, nec potest eam pater sine culpa privare quartâ parte hereditatis; sic autem adoptari non potest, nisi ille, qui sui juris est, qui scilicet, postquam adoptatur, non habet potestatem, aut si habet, est emancipatus, & hæc adoptatio non fit nisi auctoritate Principis.

Alia est adoptatio, quæ imitatur naturalem filiationem imperfecte, quæ vocatur simplex adoptio, per quam adoptatus non transit in potestatem adoptantis: unde magis est dispositio quadam ad perfectam adoptionem, quam adoptio perfecta, & secundum hanc potest adoptari, etiam ille, qui non est sui juris, & sine auctoritate Principis, ex auctoritate Magistratus; & sic adoptatus non succedit in bonis adoptantis, nec tenetur ei adoptans aliquid de bonis suis in testamento dimittere, nisi velit. Hucusque Doct. Angel. Ubi videtur negare imperfecte adoptato jus successionis ab intestato, quod tamen hodie ipsi competit.

406. Quidquid sit de hoc, nota interim, quod ar. 2. ubi quærit utrum ex adoptione contrahatur aliquod vinculum impediens Matrimonium, expressè non meminerit hujus distinctionis: sed absolute respondeat: Dicendum, quod lex Divina illas personas præcipue à Matrimonio excludit, quas necesse erat cohabitare, ne, ut Rabbi Moyses dicit, si ad eas liceret carnalis copula, facilis pateret concupiscentiæ locus, ad quam reprimendam Matrimonium est ordinatum: & quia filius adoptatus (non dicit, arrogatus) versatur in domo patris adoptantis (non dicit, arrogantis) sicut filius naturalis, ideo legibus humanis prohibitum est inter tales Matrimonium contrahi, & talis prohibitio est per Ecclesiam approbata, & inde habetur, quod legalis cognatio Matrimonium impediatur.

An omnis filius adoptatus versetur in domo patris adoptantis. Ubi videtur supponere, omnem filium adoptatum versari in domo patris adoptantis. Unde Hiquæus in suo Comment. n. 7. probat sententiam Scoti: Quia, inquit, filius adoptivus habitat in domo adoptantis, sicut filius naturalis: congruum ergo erat, inducere impedimentum hoc respectu adoptati, sicut & arrogati. Ita hic

Auctor. Cui tantam fidem possumus adhibere, quantam Sanchio, qui dicit, filium adoptivum non habitare in domo adoptantis.

Et sanè vellem videre textum aliquem juris, sive Civilis, sive Canonici, in quo vel leviter insinuatur, illam cohabitationem esse causam hujus impedimenti. Imò non esse, colligo ex d. c. 1. 30. q. 3. ubi Pontifex argumentatur ab impedimento cognationis legalis, ad impedimento cognationis spiritualis, tamquam à minori ad majus, ut supra ostendimus; quod argumentum planè corrumpit, si sola cohabitatio est causa impedimenti cognationis legalis; quoniam illa cohabitatio non habet locum in cognatione spirituali, cum baptizans non solet cohabitare, ut nec patrini, baptizato aut parentibus baptizati.

Deinde, quæro: servi & ancillæ ejusdem domini nonne habitant in eadem domo? An propterea leges civiles aut Ecclesiasticæ impediunt eorum Matrimonium ad vitandum periculum fornicationis? Clarum est quòd non. Igitur non est verisimile, propter solum illud periculum, Leges aut Canones dirimere Matrimonium inter cognatos legales.

Et dato, quòd ad illud periculum respexissent, certum videtur, quòd tantum fuerit motivum secundarium; & alioqui reverentiam, quæ oritur ex adoptione inter adoptantem & adoptatum, esse causam sufficientem. Et quia illa manet, etiam adoptione seu arrogatione, & per consequens cohabitatione dissolutâ, adèd adhuc manet impedimentum inter adoptantem & adoptatum, ut videbimus Conclusionem sequenti.

Vides nunc benevole Lector, quàm sint levissimæ solutiones Sanchij, seu responsiones ad fundamenta sententiæ Scoti, & quàm levissimum primum fundamentum sententiæ Sanchij.

Sed nec secundum fundamentum majoris ponderis est. Cum Matrimonium (inquit Sanchez supra) sit res valde favorabilis, jura illud prohibentia potius debent restringi, vel saltem coartari ad propriam & perfectam verborum significationem: at simplex adoptio, cum sit imperfecta, non dicitur absolute talis; imò juxta D. Tho. sup. a. 1. ad primum, est potius dicenda dispositio quadam ad perfectam adoptionem. Hæc ille.

Respondeo: adoptio imperfecta non est dispositio ad perfectam: siquidem dispositio debet præcedere formam, aut saltem concomitari formam, ad quam disponit: jam autem nulla omnino est necessitas, ut adoptio imperfecta præcedat arrogationem; sed immediate potest quis arrogari, sicut potest adoptari imperfecte, dummodo habeat alias conditiones necessarias. Et sic etiam potest quis imperfecte adoptari, sine aliquo ordine aut respectu ad perfectam adoptionem.

Igitur adoptio imperfecta est absolute adoptio; sicut brutum est absolute animal, licet imperfectius homine: & sicut puer est absolute homo, tametsi imperfectior, quàm vir.

Quamquam ergo Matrimonium sit res valde favorabilis, & ideo jura, illud prohibentia, restringi

407. An illa cohabitatio sit causa hujus impedimenti. Quid non, colligitur ex c. 1. 30. q. 3.

408. Periculum fornicationis, ad summum sui motivum secundarium.

409. Secundum fundamentum sententiæ Scoti.

Adoptio imperfecta non est dispositio ad perfectam.

410. Est absolute adoptio.

stringi vel saltem coarctari debeant; semper tamen intrā proprietatem verborum, nisi ad evitandum absurdum. Quare cum adoptio imperfecta sit propriè adoptio, & simpliciter in jure vocetur adoptio; atque dum jura volunt intelligi solam adoptionem perfectam, utantur proprio verbo, scilicet arrogationis, quid ni dum statuunt adoptionem esse impedimentum dirimens, intelligi debeant de omni propria adoptione?

411. Ita insinuat Scotus supra referens sententiam Glossæ; imò satis expressè & manifestè eam docet, dum ait: *Tam adoptati, quam arrogati dicuntur filij adoptivi.* Ubi, ut vides, distinguit inter adoptatum & arrogatum, & tamen immediatè subdit: *Et inter fratres adoptivos & naturales impeditur Matrimonium.* Quomodo clariùs potuisset illam sententiam exprimere? A quo non cogunt nos recedere argumenta Sanchezij pro sententia opposita, & idèò rursùm dicimus. Fortè etiam ex imperfecta adoptione provenire hoc impedimentum.

Quidam existimant ex eo impedimentum dirimens, sed tantum prohibens.
 Cæterum quidam DD. apud Sanchez sup. n. 10. quàmvis existiment cum hoc Auctore, non oriri impedimentum dirimens ex imperfecta adoptione; admittunt tamen impedimentum merè prohibens, eò quòd sit dispositio ad perfectam adoptionem; sicut catechismus est dispositio ad Baptismum. Sicut ergò per Baptismi catechismus contrahitur quædam cognatio spiritualis imperfecta, quæ solum impedit Matrimonium; ita per adoptionem imperfectam contrahetur cognatio legalis imperfecta, quæ solum impedit subsequens Matrimonium.

412. Sed hæc doctrina displicet Sanchezio: Quia, inquit, in Catechismo est expressus textus, id decidens; non autem in adoptione imperfecta: nec potest ex rationis similitudine induci impedimentum Matrimonij. Aliàs dicendum esset, ex solo exorcismo oriri, eò quòd sit ad Baptismum dispositio. Hæc ille. Et idèò existimat, nullum subesse impedimentum: sed posse licitè contrahi Matrimonium, ubi sola est imperfecta adoptio. Maxime cum etiam Catechismus hodie non ampliùs obliget, ut suo loco ostendimus.

Superveniens non impedit petitionem debitam.
 Sin autem licitè possit contrahi Matrimonium, multò magis licet petere & reddere debitum, dum imperfecta adoptio supervenit Matrimonio jam contracto. Enimverò tametsi superveniret arrogatio, adhuc existimat Sanchez sup. n. 19. eam non impedire debiti petitionem; cum nullus textus expressus inveniatur, qui eam debiti petitionem in eo casu interdicat.

413. Sed contrà facit; quod docet Sylvester verb. *Matrimonium*, 8. q. 7. dict. 2. Regulariter omne impedimentum, quod facit Matrimonium esse nullum simpliciter, si illud præcedat, facit etiam illud esse nullum secundum quid ex parte ejus, qui est in causa, si illud sequatur, in quantum impedit exactiorem. Loquitur Sylvester de cognatione spirituali, superveniente Matrimonio contracto, quam putat impedire petitionem debiti, si scienter & sine necessitate contrahatur, quod an verum sit, alibi disputabimus, ibi de usu *Matrimonij*.
 Bosco de Matrim. Pars II.

monij, & ibidem de legali cognatio erit sermo.

Impresentiarium pro fine hujus Conclusio- nis tantum addo, quod universi fatentur, & D. Bonaventura supra manifestè asseruit; scilicet, hoc impedimentum solo statuto Ecclesiæ esse introductum; atque adèò si apud infideles hæc adoptio fieret, & eà non obstante iniretur Matrimonium inter adoptantem & filiam adoptatam, antè susceptum Baptismum, valeret utique, nisi speciali eorum lege id Matrimonium irritaretur, aut forent subjecti legibus Cæsareis.

Ratio pervia est: quia antè Baptismum non subduntur legibus Ecclesiæ, secùs post Baptismum susceptum: & leges Cæsareæ quàmvis pro fidelibus nequeant constituere impedimenta dirimentia; nam Ecclesia respectu eorum, ut a libi dictum est, illam potestatem sibi reservavit; equidem sicut infideles sibiipsis possunt statuere talia impedimenta, sic pariter Princeps fidelis pro infidelibus sibi subjectis, in quibus Matrimonium tantum est contractus civilis, qui subest dispositioni Principum fidelium, sicut & alij contractus civiles.

Si autem à me quæritur: Utrum hoc impedimentum transeat in alteram personam, & in quam? Responsio erit.

CONCLUSIO VIII.

Cognatio legalis est in adoptante ad uxorem & filios adoptati, qui sunt in sua potestate. Similiter in adoptato ad uxorem adoptantis & proles, quæ sunt in sua potestate: sed diversimodè; nam proles potest ducere adoptione solutâ, uxorem non sic. Valide contrahunt, filij adoptivi ejusdem adoptantis.

Hæc Conclusio, exceptâ ultimâ parte, est omnino certa & ab omnibus admissa, tamquam sufficienter expressa in jure civili ab Ecclesia approbato, ut videre poteris Conclus. præcedenti. Hic tantum addemus rationem diversitatis harum prohibitionum, putâ, quare una in perpetuum, alia verò solum ad tempus duret.

Itaque nemo dubitat cognationem legalem in prima specie, scilicet inter adoptantem & adoptatum in perpetuum dirimere, id est, etiam solutâ adoptione; similiter in tertia specie inter adoptantem & uxorem adoptati, & inter adoptatum & uxorem adoptantis: at verò in secunda specie, putâ inter adoptatum, & filios adoptantis solum ad tempus dirimere, quousque scilicet adoptio legitime fuerit soluta.

Dico, *Legitime*, id est, servatâ solemnitate à legibus præscriptâ; quia sicut adoptio sine auctoritate Principis, aut Magistratûs, alijsque solemnitatibus juris servatis, contrahi nequit, ita nec dissolvi; quoniam *Omnis res per quascumque causas*

Infideles non contrahunt hoc impedimentum

414. Probatio.

415. Conclus. exceptâ ultimâ parte, est certa.

Cognatio legalis in 1. specie & 3. in perpetuum dirimit: in 2. verò solum ad tempus.